

Spis treści

Przedmowa do dwunastego wydania.....	V
Wykaz skrótów	XXI
Wykaz literatury	XXV
Część I. Ogólne wiadomości o prawie rzeczowym.....	1
Rozdział I. Wieloznaczność pojęcia „prawo rzeczowe”	1
§ 1. Prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym i podmiotowym.....	1
§ 2. Instytucje prawa rzeczowego.....	2
§ 3. Źródła prawa rzeczowego (prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym).....	3
Rozdział II. Podmiotowe prawa rzeczowe	6
§ 4. Pojęcie i ogólne cechy podmiotowych praw rzeczowych	6
§ 5. Bezwzględny charakter praw rzeczowych	7
§ 6. Elementy zobowiązaniowe w strukturze stosunku prawnorzecowego...	10
§ 7. Rozszerzona skuteczność praw względnych – ogólna konfrontacja z podmiotowymi prawami rzeczowymi	12
§ 8. Rodzaje praw rzeczowych	14
§ 9. <i>Numerus clausus</i> praw rzeczowych	17
§ 10. Jawność praw rzeczowych	18
Rozdział III. Przedmioty praw rzeczowych.....	24
§ 11. Ogólne określenie przedmiotu stosunków cywilnoprawnych	24
§ 12. Rzeczy jako przedmioty stosunków prawnorzeczowych i podmiotowych praw rzeczowych	25
I. Uwagi wstępne	25
II. Pojęcie rzeczy	25
III. Rodzaje rzeczy.....	26
1. Rzeczy w obrocie, rzeczy wyłączone z obrotu i rzeczy ograniczone w obrocie.....	26
2. Nieruchomości i rzeczy ruchome.....	27
3. Rzeczy oznaczone co do gatunku i co do tożsamości.....	29
4. Rzeczy podzielne i niepodzielne.....	30

IV. Części składowe rzeczy	30
V. Przynależności rzeczy	32
VI. Pożytki	33
§ 13. Przedmiotowy status prawny przedsiębiorstw	34
§ 14. Przedmiotowy status prawny gospodarstw rolnych.....	36
§ 15. Problematyka przedmiotów materialnych niebędących rzeczami.....	37
I. Uwagi wstępne	37
II. Problematyka złóż kopalin.....	37
III. Problematyka wód.....	38
IV. Problematyka zwierząt	39
§ 16. Dobra niematerialne – w kontekście stosunków prawnorzeczowych.....	40
§ 17. Prawa majątkowe jako przedmiot stosunków prawnorzeczowych.....	41
§ 18. Pieniądze i papiery wartościowe.....	41
I. Pieniądze.....	41
II. Papiery wartościowe.....	42
Część II. Prawo własności	43
Rozdział IV. Pojęcie, funkcja ustrojowa i współczesna stratyfikacja	
własności	43
§ 19. Własność w ujęciu ekonomicznym.....	43
§ 20. Własność w ujęciu prawnym.....	44
I. Uwagi wstępne	44
II. Konstytucyjne pojmowanie własności.....	44
III. Własność w ujęciu Kodeksu cywilnego.....	45
IV. Próby poszerzenia cywilistycznego pojęcia własności	46
§ 21. Pojęcie mienia w Kodeksie cywilnym.....	46
§ 22. Ustrojowa funkcja własności.....	47
§ 23. Współczesna stratyfikacja własności.....	48
I. Wiodące znaczenie własności prywatnej.....	48
II. Własność państwowa.....	50
1. Uwagi wstępne.....	50
2. Własność Skarbu Państwa.....	50
3. Własność innych państwowych osób prawnych	53
III. Własność samorządowa.....	54
1. Uwagi wstępne.....	54
2. Własność komunalna	54
3. Własność powiatowa	56
4. Własność wojewódzka.....	56
IV. Własność spółdzielcza.....	56
V. Własność innych organizacji.....	57
VI. Własność kościelna	58
VII. Własność osobista	58

Rozdział V. Treść i wykonywanie prawa własności	60
§ 24. Ogólna charakterystyka prawa własności	60
§ 25. Treść prawa własności w ujęciu pozytywnym	62
I. Uwagi wstępne	62
II. Posiadanie rzeczy	63
III. Korzystanie z rzeczy	64
1. Ogólne uwagi wstępne	64
2. Uprawnienie do używania rzeczy	64
3. Uprawnienie do pobierania pożytków z rzeczy	65
4. Uprawnienie do pobierania innych dochodów z rzeczy	66
5. Uprawnienie do zużycia i przetworzenia rzeczy	66
IV. Rozporządzanie rzeczą	67
1. Ogólne uwagi wstępne	67
2. Przeniesienie własności	67
3. Obciążenie własności	68
4. Zniesienie prawa własności	69
§ 26. Bezwzględny charakter prawa własności (negatywne ujęcie własności) ..	70
§ 27. Granice prawa własności	70
I. Uwagi wstępne	70
II. Granice określone ustawą	72
III. Klauzula zasad współżycia społecznego	73
IV. Klauzula społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa	74
Rozdział VI. Własność nieruchomości – ustawowe granice treści i wykonywania własności	76
§ 28. Przestrzenne granice własności nieruchomości	76
I. Uwagi wstępne	76
II. Geodezyjne oznaczenie nieruchomości	77
III. Pionowy zasięg własności nieruchomości gruntowych	78
1. Ogólna regulacja kodeksowa	78
2. Regulacja prawa wodnego	79
3. Regulacja prawa geologicznego i górniczego	80
4. Zasięg własności w pionowej przestrzeni nad powierzchnią gruntu	81
§ 29. Regulacja prawa sąsiedzkiego	81
I. Uwagi wstępne	81
II. Ograniczenie dopuszczalnych immisji pośrednich	83
1. Powszechna regulacja art. 144 KC	83
2. Zakaz prowadzenia robót ziemnych grożących nieruchomościom sąsiednim utratą oparcia	84
III. Służebności w stosunkach sąsiedzkich	85
1. Służebność drogi koniecznej	85

2. Służebności ustanowione w związku z przekroczeniem granic gruntu sąsiedniego przy wznoszeniu budynku	86
IV. Problem granic gruntów sąsiednich.....	87
V. Określenie sposobu korzystania z przygranicznych pasów gruntu ...	88
§ 30. Pozakodeksowa regulacja treści i wykonywania własności nieruchomości.....	89
I. Uwagi wstępne	89
II. Regulacja planowania i zagospodarowania przestrzennego	90
III. Regulacja ochrony gruntów rolnych i leśnych.....	91
IV. Regulacja gospodarki nieruchomościami skarbowymi i samorządowymi.....	92
V. Regulacja gospodarowania nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	93
Rozdział VII. Nabycie i utrata własności.....	95
§ 31. Ogólna charakterystyka nabycia i utraty własności	95
I. Ogólne uwagi wstępne	95
II. Pierwotne i pochodne nabycie własności.....	97
III. Nabycie a utrata własności	98
§ 32. Przeniesienie własności.....	99
I. Wprowadzenie	99
II. Przeniesienie własności w trybie umowy zobowiązująco- rozporządzającej	101
1. Uwagi wstępne.....	101
2. Rodzaje umów zobowiązująco-rozporządzających.....	102
3. Podwójne skutki umowy; wyjątki.....	103
4. Przeniesienie własności <i>solo consensu</i> ; wyjątki.....	105
5. Przeniesienie własności rzeczy oznaczonych co do tożsamości	106
6. Przeniesienie własności rzeczy oznaczonych co do gatunku i rzeczy przyszlých	107
III. Przeniesienie własności dla wykonania uprzedniego zobowiązania.....	108
1. Uwagi wstępne.....	108
2. Kauzalność rozporządzenia	108
3. Źródła zobowiązania do przeniesienia własności.....	109
4. Realizacja zobowiązania.....	110
§ 33. Przewłaszczenie na zabezpieczenie.....	110
I. Uwagi wstępne	110
II. Dopuszczalność przeniesienia własności dla zabezpieczenia wierzytelności	111
III. Treść umowy	112

IV. Miejsce przewłaszczenia na zabezpieczenie w systemie umów przeniesienia własności	113
§ 34. Rozporządzanie rzeczą przez osobę nieuprawnioną.....	113
I. Uwagi wstępne	113
II. Nabycie własności nieruchomości w warunkach rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych – odesłanie.....	114
III. Nabycie własności rzeczy ruchomej od osoby nieuprawnionej.....	115
1. Wprowadzenie.....	115
2. Nabycie własności rzeczy powierzonych zbywcy przez właściciela.....	115
3. Nabycie własności rzeczy zgubionych, skradzionych lub w inny sposób utraconych przez właściciela.....	116
4. Nabycie pieniędzy, dokumentów na okaziciela i rzeczy objętych urzędową licytacją publiczną lub postępowaniem egzekucyjnym.....	116
5. Charakter prawny nabycia własności.....	117
§ 35. Zasiedzenie jako sposób nabycia własności	117
I. Uwagi wstępne	117
II. Przedmiot zasiedzenia	118
III. Zasiedzenie nieruchomości – uwagi ogólne.....	119
IV. Zasiedzenie rzeczy ruchomych – uwagi ogólne	120
V. Przesłanki zasiedzenia	120
1. Posiadanie samoistne	120
2. Ciągłość posiadania	120
3. Znaczenie dobrej i złej wiary.....	121
4. Upływ terminu zasiedzenia	122
VI. Skutki zasiedzenia; stwierdzenie zasiedzenia.....	123
§ 36. Inne sposoby nabycia własności	123
I. Uwagi wstępne	123
II. Nabycie własności niczyjej rzeczy ruchomej.....	124
III. Znalezienie rzeczy i jego skutki.....	125
IV. Nabycie własności pożytków naturalnych rzeczy.....	127
V. Połączenie, pomieszczenie i przetworzenie rzeczy	128
Rozdział VIII. Obrót nieruchomościami	129
§ 37. Kodeksowe zasady przeniesienia własności nieruchomości	129
I. Uwagi wstępne	129
II. Zakaz zastrzegania warunku i terminu w obrocie nieruchomościami.....	130
III. Wymóg formy aktu notarialnego.....	132
IV. Materialna i formalna kauzalność przeniesienia własności nieruchomości.....	132
§ 38. Znaczenie wpisu do księgi wieczystej.....	133

§ 39. Podział nieruchomości w toku czynności obrotu	134
§ 40. Przeniesienie własności nieruchomości według ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego	135
§ 41. Zbywanie nieruchomości skarbowych i samorządowych według ustawy o gospodarce nieruchomościami.....	137
§ 42. Zbywanie nieruchomości według ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.....	140
Rozdział IX. Ochrona własności.....	142
§ 43. Ogólna charakterystyka ochrony własności.....	142
I. Bezwzględny charakter prawa własności – przypomnienie	142
II. Ochrona konstytucyjna.....	143
III. Prawnorzeczowa ochrona własności.....	143
IV. Proceduralne instrumenty ustalenia prawa własności.....	144
V. Ochrona posesoryjna – odesłanie	145
§ 44. Roszczenie windykacyjne	145
I. Określenie roszczenia windykacyjnego	145
II. Legitymacja czynna.....	147
III. Dowód własności.....	147
IV. Legitymacja bierna	148
V. Obrona pozwanego.....	148
§ 45. Uzupełniające roszczenia właściciela.....	148
I. Ogólna charakterystyka roszczeń; rodzaje roszczeń uzupełniających.....	148
II. Sytuacja prawna posiadacza w dobrej wierze.....	150
III. Odpowiedzialność posiadacza w dobrej wierze od czasu wytoczenia powództwa windykacyjnego.....	150
IV. Sytuacja prawna posiadacza w złej wierze	151
§ 46. Przeciwstawne roszczenia posiadacza o zwrot nakładów	151
I. Ogólne uwagi wstępne	151
II. Roszczenia posiadacza w dobrej wierze	152
III. Roszczenia posiadacza w dobrej wierze od czasu wytoczenia powództwa windykacyjnego	153
IV. Roszczenia posiadacza w złej wierze.....	153
§ 47. Roszczenie negatoryjne.....	153
I. Ogólna charakterystyka roszczenia.....	153
II. Treść i odmiany roszczenia negatoryjnego	154
III. Legitymacja czynna i bierna.....	155
§ 48. Roszczenia związane ze wzniesieniem budowli na cudzym gruncie	155
I. Ogólne uwagi wstępne	155
II. Roszczenie posiadacza gruntu	156
III. Roszczenie właściciela	157

Rozdział X. Współwłasność	159
§ 49. Określenie współwłasności	159
I. Ogólne cechy współwłasności	159
II. Źródła współwłasności	161
III. Współwłasność rzeczy a wspólność praw majątkowych	162
IV. Wspólność mienia	162
V. Współwłasność w częściach ułamkowych a współwłasność łączna	163
§ 50. Istota współwłasności	165
I. Wspólne prawo własności – jego obraz zewnętrzny i struktura wewnętrzna	165
II. Pojęcie i znaczenie prawne udziału we współwłasności	167
III. Metoda regulacji stosunków pomiędzy współwłaścicielami w wewnętrznym stosunku współwłasności	170
§ 51. Zarząd rzeczą wspólną	171
I. Uwagi wstępne	171
II. Zarząd ustawowy	171
III. Zarząd umowny	173
IV. Zarząd sądowy	173
§ 52. Współposiadanie i korzystanie z rzeczy wspólnej	174
I. Uwagi wstępne	174
II. Ustawowy model współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej	175
III. Regulacja umowna	177
IV. Sądowe określenie sposobu korzystania z rzeczy wspólnej	178
§ 53. Pobieranie pożytków i ponoszenie ciężarów związanych z rzeczą wspólną	178
§ 54. Czynności zachowawcze współwłaścicieli	179
§ 55. Zniesienie współwłasności	180
I. Roszczenie o zniesienie współwłasności	180
II. Tryb zniesienia współwłasności	181
III. Sposoby zniesienia współwłasności	181
1. Podział rzeczy	181
2. Przyznanie rzeczy na własność jednemu ze współwłaścicieli	182
3. Sprzedaż rzeczy wspólnej	183
§ 56. Zniesienie współwłasności gospodarstw rolnych	184
Rozdział XI. Odrębna własność lokali	186
§ 57. Konstrukcja prawna odrębnej własności lokalu	186
I. Uwagi wstępne	186
II. Przedmiot własności	187
III. Udział we współwłasności nieruchomości wspólnej – współwłasność „przymusowa” nieruchomości wspólnej	188
IV. Istota odrębnej własności lokalu	189

§ 58. Ustanowienie odrębnej własności lokalu	190
I. Uwagi wstępne	190
II. Umowne ustanowienie odrębnej własności lokalu	191
1. Regulacja ustawy o własności lokali	191
2. Regulacja ustawy deweloperskiej	192
3. Regulacja ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych	192
III. Ustanowienie odrębnej własności lokalu w drodze jednostronnej czynności prawnej	193
IV. Ustanowienie odrębnej własności lokalu na podstawie orzeczenia sądu	194
§ 59. Wspólnota mieszkaniowa właścicieli lokali	194
§ 60. Prawa i obowiązki właścicieli lokali	195
§ 61. Zarząd nieruchomością wspólną	196
§ 62. Odrębna własność lokali w stosunkach spółdzielczości mieszkaniowej	197
Część III. Użytkowanie wieczyste	199
Rozdział XII. Geneza, funkcja i przyszłość prawa użytkowania wieczystego	199
§ 63. Zamieszczenie użytkowania wieczystego w katalogu praw rzeczowych – początki i rozwój regulacji prawnej	199
§ 64. Funkcja użytkowania wieczystego	200
§ 65. O przyszłości użytkowania wieczystego	201
Rozdział XIII. Przedmiot, treść i charakter prawa użytkowania wieczystego	203
§ 66. Przedmiot prawa użytkowania wieczystego	203
I. „Tereny państwowe” jako pierwotny przedmiot użytkowania wieczystego – ogólne przypomnienie historyczne	203
II. Grunty skarbowe i samorządowe jako współczesny przedmiot użytkowania wieczystego	204
III. Grunty niezabudowane i zabudowane	206
§ 67. Charakter i treść prawa użytkowania wieczystego	206
§ 68. Związane z użytkowaniem wieczystym prawo odrębnej własności budynków	207
§ 69. Terminowy charakter użytkowania wieczystego	208
§ 70. Odpłatny charakter użytkowania wieczystego	209
§ 71. Ochrona prawa użytkowania wieczystego	209
Rozdział XIV. Powstanie i wygaśnięcie użytkowania wieczystego	211
§ 72. Powstanie użytkowania wieczystego	211
I. Ogólne uwagi wstępne	211

II. Umowa o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste	211
1. Wybór użytkownika wieczystego.....	211
2. Zawarcie umowy; forma i treść umowy.....	212
III. Wpis do księgi wieczystej	214
§ 73. Wygaśnięcie użytkowania wieczystego.....	214
I. Ogólne przyczyny wygaśnięcia użytkowania wieczystego	214
II. Rozwiązanie użytkowania wieczystego w trybie przymusowym ..	215
III. Skutki wygaśnięcia użytkowania wieczystego.....	215
§ 74. Nabycie prawa własności gruntu przez użytkownika wieczystego	216
Część IV. Ograniczone prawa rzeczowe	219
Rozdział XV. Ograniczone prawa rzeczowe – przepisy ogólne	219
§ 75. Ogólna charakterystyka ograniczonych praw rzeczowych.....	219
I. Pojęcie ograniczonych praw rzeczowych.....	219
II. Zamknięty katalog ograniczonych praw rzeczowych	220
III. Przedmiot ograniczonych praw rzeczowych	221
IV. Treść ograniczonych praw rzeczowych – spostrzeżenia ogólne	222
V. Samoistne i akcesoryjne oraz związane prawa rzeczowe ograniczone.....	223
§ 76. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych.....	223
I. Umowne ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych	223
II. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych z mocy samego prawa...	225
III. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych na podstawie orzeczenia sądowego	226
IV. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych na podstawie decyzji administracyjnej.....	226
§ 77. Zmiana treści ograniczonych praw rzeczowych.....	226
§ 78. Przeniesienie ograniczonych praw rzeczowych.....	227
§ 79. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych	228
I. Kolidzja ograniczonych praw rzeczowych.....	228
II. Pierwszeństwo praw wpisanych do księgi wieczystej.....	229
III. Pierwszeństwo innych ograniczonych praw rzeczowych	230
IV. Zmiana pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych	230
§ 80. Wygaśnięcie ograniczonych praw rzeczowych.....	231
I. Zrzeczenie się prawa.....	231
II. Konfuzja.....	231
III. Inne źródła wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych.....	232
§ 81. Ochrona ograniczonych praw rzeczowych	232
Rozdział XVI. Użytkowanie	234
§ 82. Pojęcie i funkcja społeczno-gospodarcza użytkowania.....	234
§ 83. Ogólny reżim prawny użytkowania.....	235
I. Uwagi wstępne	235

II. Ustanowienie użytkowania.....	235
III. Przedmiot użytkowania.....	236
IV. Treść prawa użytkowania.....	238
V. Obowiązki stron w stosunku użytkowania.....	239
VI. Wygaśnięcie prawa użytkowania.....	240
§ 84. Użytkowanie przez osoby fizyczne.....	240
§ 85. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne.....	241
§ 86. Inne wypadki użytkowania.....	244
§ 87. Użytkowanie w ramach <i>timesharingu</i>	245
Rozdział XVII. Służebności.....	246
§ 88. Ogólne pojęcie i funkcja społeczno-gospodarcza służebności.....	246
§ 89. Służebności gruntowe.....	248
I. Uwagi wstępne.....	248
II. Powstanie służebności gruntowych.....	249
1. Umowne ustanowienie służebności.....	249
2. Zasiedzenie służebności.....	250
3. Ustanowienie służebności drogi koniecznej.....	251
4. Inne przypadki powstania służebności na podstawie orzeczenia sądowego.....	252
5. Powstanie służebności na podstawie decyzji administracyjnej..	253
III. Treść i wykonywanie służebności.....	253
1. Treść służebności czynnych.....	253
2. Treść służebności biernych.....	254
3. Wykonywanie służebności.....	255
IV. Utrzymanie urządzeń niezbędnych do wykonywania służebności.....	256
V. Podział nieruchomości.....	256
VI. Zmiana treści lub sposobu wykonywania służebności.....	257
VII. Wygaśnięcie służebności.....	257
§ 90. Służebności osobiste.....	258
§ 91. Osobista służebność mieszkania.....	259
§ 92. Służebność przesyłu.....	260
Rozdział XVIII. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu.....	263
§ 93. Znaczenie spółdzielczości mieszkaniowej w Polsce.....	263
§ 94. Treść i charakter spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.....	266
§ 95. Wygaśnięcie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.....	268
§ 96. Własnościowe a lokatorskie prawo do lokalu.....	269
§ 97. Własnościowe prawo do lokalu a odrębna własność lokalu.....	269
§ 98. Współczesne przekształcenia praw do lokali.....	270

Rozdział XIX. Zastaw	272
§ 99. Zabezpieczenie wierzytelności – wiadomości ogólne	272
§ 100. Funkcja zastawu	273
§ 101. Powstanie zastawu	274
I. Umowny zastaw zwykły	274
II. Zastaw rejestrowy	275
III. Hipoteka morska	276
IV. Zastaw ustawowy	277
V. Przymusowy zastaw skarbowy	278
§ 102. Przedmiot zastawu	278
§ 103. Zakres zabezpieczenia	280
§ 104. Akcesoryjny charakter prawa zastawu	280
§ 105. Treść prawa zastawu	280
§ 106. Zobowiązania stron w stosunku zastawu	281
§ 107. Tryb zaspokojenia wierzyciela	283
I. Zaspokojenie wierzyciela według zasad ogólnych	283
II. Zaspokojenie wierzyciela w przypadku zastawu rejestrowego	285
III. Zaspokojenie wierzyciela w przypadku hipoteki morskiej	285
§ 108. Wygaśnięcie zastawu	286
§ 109. Zastaw na prawach	287
Rozdział XX. Hipoteka	288
§ 110. Istota i funkcja hipoteki	288
§ 111. Powstanie hipoteki	289
I. Hipoteka umowna	289
II. Hipoteka przymusowa	291
III. Ograniczone zastosowanie hipoteki ustawowej	293
§ 112. Przedmiot hipoteki	293
I. Uwagi wstępne	293
II. Hipoteka na nieruchomości	294
III. Hipoteka łączna	294
IV. Hipoteka na udziale we współwłasności	295
V. Hipoteka na użytkowaniu wieczystym	296
VI. Hipoteka na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu	296
VII. Hipoteka na wierzytelności zabezpieczonej hipoteką	297
§ 113. Zakres obciążenia hipotecznego	297
§ 114. Wierzytelność zabezpieczona hipoteką	299
I. Istniejące i przyszłe wierzytelności pieniężne	299
II. Wielość wierzytelności	299
III. Wielość wierzytelności różnych podmiotów	300
IV. Podmiana wierzytelności	301
§ 115. Zakres zabezpieczenia hipotecznego	301
§ 116. Akcesoryjny charakter hipoteki	302

§ 117. Treść hipoteki	303
§ 118. Tryb zaspokojenia wierzytelności hipotecznej	304
§ 119. Ochrona hipoteki	305
§ 120. Wygaśnięcie hipoteki.....	306
§ 121. Rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym	307
§ 122. Hipoteka na wierzytelności hipotecznej	308
Część V. Posiadanie	311
Rozdział XXI. Pojęcie i rodzaje posiadania; nabycie posiadania	311
§ 123. Pojęcie posiadania rzeczy	311
I. Ogólne uwagi wstępne	311
II. Element faktycznego władztwa nad rzeczą.....	313
III. Czynniki woli posiadacza	314
§ 124. Współposiadanie rzeczy	314
§ 125. Dzierżenie rzeczy	315
§ 126. Posiadanie służebności.....	316
§ 127. Istota posiadania.....	316
§ 128. Rodzaje posiadania.....	317
I. Posiadanie samoistne i zależne.....	317
II. Posiadanie w dobrej i złej wierze.....	318
III. Dalsza stratyfikacja posiadania	319
§ 129. Nabycie posiadania.....	320
I. Pierwotne nabycie posiadania.....	320
II. Przeniesienie posiadania.....	320
III. Dziedziczenie posiadania	321
Rozdział XXII. Funkcje i skutki posiadania; domniemania związane z posiadaniem.....	322
§ 130. Funkcje posiadania	322
§ 131. Skutki posiadania	322
§ 132. Domniemania związane z posiadaniem	323
I. Uwagi wstępne	323
II. Domniemanie posiadania samoistnego.....	323
III. Domniemanie ciągłości posiadania	324
IV. Domniemanie dobrej wiary.....	324
V. Domniemanie zgodności posiadania ze stanem prawnym	324
Rozdział XXIII. Ochrona posiadania.....	326
§ 133. Bezwzględna ochrona posiadania	326
§ 134. Ochrona własna	327
I. Obrona konieczna.....	327
II. Dozwolona samopomoc	327

§ 135. Roszczenie posesoryjne.....	328
I. Przesłanki roszczenia.....	328
II. Treść roszczenia	329
III. Termin zawity roszczenia posesoryjnego	329
IV. Czynna legitymacja procesowa.....	329
V. Bierna legitymacja procesowa	329
VI. Wyrok sądu.....	330
§ 136. Ochrona posiadania między współposiadaczami	330
§ 137. Roszczenie o wstrzymanie budowy.....	331
Część VI. Księgi wieczyste.....	333
Rozdział XXIV. Społeczno-gospodarcze i jurydyczne znaczenie ksiąg wieczystych	333
§ 138. Pojęcie i funkcje ksiąg wieczystych.....	333
§ 139. Księgi wieczyste a ewidencja gruntów i budynków	334
§ 140. Zbiór dokumentów	335
§ 141. Instrumenty upowszechnienia ksiąg wieczystych i usprawnienia systemu prowadzenia ksiąg wieczystych	336
Rozdział XXV. Ustrój ksiąg wieczystych	337
§ 142. Jurysdykcja sądów powszechnych.....	337
§ 143. Prowadzenie ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym	337
§ 144. System realny ksiąg wieczystych	338
§ 145. Funkcja ustalenia stanu prawnego nieruchomości; prawa podlegające ujawnieniu w księdze wieczystej.....	340
§ 146. Wpis jako instrument ujawnienia stanu prawnego nieruchomości	342
§ 147. Struktura księgi wieczystej	342
§ 148. Jawność ksiąg wieczystych.....	343
Rozdział XXVI. Prowadzenie ksiąg wieczystych; postępowanie sądowe	345
§ 149. Nieprocesowy tryb postępowania wieczystoksięgowego.....	345
§ 150. Zakładanie ksiąg wieczystych.....	345
§ 151. Dokonywanie wpisów	346
I. Wniosek o wpis.....	346
II. Podstawa wpisu	347
III. Zakres kognicji sądu	348
IV. Orzeczenie sądu.....	349
§ 152. Procesowy tryb uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.....	349

Rozdział XXVII. Materialnoprawne zasady systemu prawnego ksiąg wieczystych	350
§ 153. Znaczenie prawne wpisu do księgi wieczystej	350
I. Zasada wpisu – uwagi ogólne	350
II. Wpis o charakterze konstytutywnym.....	351
III. Wpis o charakterze deklaratoryjnym.....	351
IV. Moc wsteczna wpisu	352
§ 154. Domniemanie zgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym	353
§ 155. Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych	354
I. Istota rękojmi – uwagi ogólne	354
II. Formalna wiarygodność treści ksiąg wieczystych jako podstawa rękojmi	355
III. Przesłanka rozporządzenia prawem ujawnionym w księdze wieczystej.....	356
IV. Odpłatność rozporządzenia	356
V. Przesłanka dobrej wiary nabywcy	357
VI. Skutki rękojmi	357
VII. Prawa objęte ochroną przed skutkami rękojmi.....	358
VIII. Wzmianki i ostrzeżenia wyłączające rękojmię	359
§ 156. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych ujawnionych w księdze wieczystej	359
§ 157. Rozszerzona skuteczność praw osobistych i roszczeń ujawnionych w księdze wieczystej	360
Indeks rzeczowy.....	361